

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.1

DOI: 10.33663/1563-3349-2019-86-4

О. Л. ЛЬВОВА

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРОСТИТУЦІЇ (КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАВОВОГО ЗАКОНУ)

Показано, що міжнародні стандарти прав людини стають на захист честі й гідності особи, що унеможлиблює їх приниження. Наголошується, що багато країн, які легалізували проституцію, доходять висновку, що це не було ефективним і мало негативні наслідки, і вони будуть запроваджувати шведську модель. Її суть полягає в криміналізації діяльності сутенерів та клієнтів проституції з одночасним скасуванням кримінальної та адміністративної відповідальності осіб, які надають секс-послуги.

Ключові слова: право, правовий закон, права людини, проституція, шведська модель.

Lvova Olena. Legalization of prostitution (through the prism of legal law)

It is noted that international human rights standards are defending the honor and dignity of the individual, which makes it impossible to humiliate him. It is noted that many countries that legalized prostitution come to the conclusion that this was not effective and had negative consequences, and they will introduce the «Swedish model». Its essence is the criminalization of the activities of pimps and clients of prostitution with the simultaneous abolition of the criminal and administrative liability of persons providing sex services.

Key words: law, legal law, human rights, prostitution, Swedish model.

Останнім часом в Україні поширюється ідея розгляду проблеми проституції не крізь призму юридичної відповідальності,

© **ЛЬВОВА Олена Леонідівна** — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0000-0003-2985-9671; e-mail: olen.lvova@gmail.com

як це передбачено статтею 181-1 КпАП України, а в контексті забезпечення права людини на вибір професії і гарантування її захисту цього права з боку держави. Про це, зокрема, свідчить законопроект народного депутата України восьмого скликання А. Немировського № 3139 від 18 вересня 2015 р. «Про регулювання проституції та діяльності секс-закладів»¹, основними завданнями якого відповідно до п. 3 Пояснювальної записки визначено: забезпечення суспільних інтересів, пов'язаних із наданням сексуальних послуг; захист неповнолітніх та інших незахищених соціальних груп населення від втягування у примусове сексуальне рабство; надання сексуальних послуг на законних підставах; зменшення рівня безробіття. Зауважимо, що можливість чи неможливість вирішення поставлених законопроектом завдань необхідно розглядати в контексті української правової традиції, тобто з урахуванням її докринальних підходів до розуміння права та прав людини в цілому.

З огляду на вказане необхідно дати відповідь на два основних взаємопов'язаних питання: перше — які критерії визначають закон як правовий і яке це має значення для забезпечення прав людини; друге, що випливає з аналізу першого, — яке місце проституції як явища в правовому полі України.

Дана проблема лише останнім часом стала предметом активного правового дискурсу, здебільшого серед громадських діячів та правозахисників², і практично відсутня серед науковців. Тому ми спиратимемося на здобутки наукової правової доктрини щодо розуміння права, правового закону, прав людини в цілому.

Вказані питання в юридичній науці вивчали такі відомі українські вчені, як В. Бабкін, М. Козюбра, В. Костицький, О. Костенко, Ю. Оборотов, Н. Оніщенко, П. Рабінович, В. Селіванов, В. Сіренко та ін.

Водночас слід наголосити, що явище проституції не є проблемою суто правового характеру, а стосується сфери соціальної, психологічної, економічної тощо. Тому, щоб висвітлити об'єктивний стан даного явища та його наслідки, ми звертатимемося до досліджень у сфері соціології та психології, які представлені дослідженнями Л. Вольнової, М. Кікавішвлі, М. Мінца, В. Чернія та ін.

Аналіз проблеми розпочнемо із посилання на міжнародні стандарти прав людини, які стають на захист честі й гідності особи, що унеможлиблює її приниження. Про це зазначено у статті 5 Загальної декларації з прав людини³: «Ніхто не повинен піддаватися тортурам чи жорстоким нелюдським чи принижуючим його гідність ставленням чи покаранню»; статті 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права⁴ та статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод⁵.

Зокрема, у преамбулі Конвенції про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами⁶ чітко визначено, що «проституція і зло, яке супроводжує її, яким є торгівля людьми, що має на меті проституцію, несумісні з гідністю і цінністю людської особи і загрожують добробуту людини, сім'ї і суспільству». Отже, проституція є несумісною з прийнятими на міжнародному рівні принципами прав людини.

Зміст даних положень є фундаментальним щодо розуміння права як такого та прав людини і вказує на його природний характер. Адже, якщо призначення і зміст права, як у доктринальному, так і в практичному аспекті, йдуть всупереч загальним засадам розвитку суспільства (моралі, традиції тощо), це призводитиме до невідповідності права як об'єктивного явища, та законодавства.

Так, Ю. Оборотов правом називає історично обумовлену, морально обґрунтовану і релігійно вивірену, легалізовану ціннісно-нормативну систему, яка розрахована на всезагальне визнання і відповідну поведінку людей, організацій, соціальних спільнот, яка використовує процедури, формалізовані рішення і державний примус для попередження і вирішення конфліктів, збереження соціальної цілісності. Тобто ціннісно-нормативна система права розрахована на її визнання народом, тобто легітиміацію, яка забезпечить цій системі дієвість та ефективність⁷.

Отже, сфера моралі й цінностей не належить суто суб'єктам правотворчості (чи законотворчості), передусім вона народжується з природи суспільних відносин і для її нормативного прояву має бути визнана народом. Це також вказує на фактичне розрізнення понять права і закону. Тому що їх ототожнення призводить до хибного висновку про те, що у часи, коли не існувало держави і закону, не було й права, і таке припущення

призводить, на переконання М. Коржанського, до абсурду⁸. Тобто право є об'єктивною реальністю, що існує завжди, воно визначається загальносуспільним усвідомленням морального, справедливого, природного та істинного, що приносить благо як окремому індивіду, так і суспільству в цілому.

Природно-правова ж традиція в цілому виходить з того, що правовим є все те, що відповідає ідеї справедливості, істинності⁹. Зокрема, О. Бандура підкреслює, що власна цінність права як важливого засобу реалізації загальнолюдських цінностей, «виявляється у тому, що називається правовими засадами або духом права»¹⁰. Тобто цей дух права є засадничою ідеєю про те, яким є право і яким відповідно до цього має бути закон.

В. Сіренко, вивчаючи питання демократичної, правової, соціальної держави, говорить про суспільство справедливості, в якому мріють жити люди, де закон визначає цінності життя, рівність і суспільне благо для усіх¹¹.

Отже, повертаючись до проблеми легалізації проституції, необхідно вказати, що суб'єкт правотворчості одним із своїх головних завдань має здійснення спостереження та моніторинг права, яке де-факто, природно або в силу традиції чи звичаїв існує у суспільних відносинах, і має формалізувати його у вигляді конкретних правових норм з метою консолідації суспільства й захисту природних прав людини¹².

А що ж мається на увазі, власне, під правами людини? П. Рабінович основоположними правами людини називає певні можливості людини, які необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку в конкретно-історичних умовах, об'єктивно зумовлюються досягнутим рівнем розвитку суспільства і забезпечені обов'язками інших суб'єктів. Процес задоволення різноманітних потреб людини опосередковується здебільшого засобами, які є природно-історичними наслідками діяльності інших суб'єктів, тобто результатами минулого і сучасного суспільного виробництва (і матеріального, і духовного).

Вчений, звертаючись до інших інтерпретацій цього поняття у сучасній науковій літературі, у загальному вигляді зводить їх до таких: 1) права людини – це певним чином внормована її свобода; 2) це її певні потреби чи інтереси; 3) це її вимоги про надання певних благ; 4) права людини – це вид (спосіб прояву) моралі¹³.

З огляду на такі визначення і характеристики права, як природність, моральність, справедливість, соціальна корисність, перейдемо до безпосереднього розгляду поняття та явища проституції та з'ясуємо можливість чи неможливість і потребу її легалізації в українському законодавстві.

Так, у навчальному посібнику «Соціологія девіантної поведінки» наводяться думки різних вчених стосовно визначень проституції як соціального явища. Л. Бляшко вказує, що проституція являє собою діяння, що практикується якою-небудь особою, звичайно жінкою, з використанням власного тіла для статевих стосунків з метою заробітку. Ю. Худяков вважає, що проституція – це надання жінкою свого тіла за винагороду особам, які шукають задоволення статевого бажання. І. Блох визначає проституцію як певну форму позашлюбних статевих відносин, які відрізняються тим, що індивід, вступаючи на шлях проституції, постійно, безперечно і привселюдно, віддається, більш-менш не перебираючи, невизначеній кількості осіб. А. Лістратов розглядає проституцію як негативне соціальне явище, розуміючи під ним перетворення на товар тіла людини у статевих його відправленнях, коли це тіло викидається на ринок як річ, є предметом задоволення статевої потреби покупця та джерелом прибутку продавця.

Виходячи із вказаних визначень, ознаками проституції є: рід занять; задоволення сексуальних потреб клієнта; характером занять є систематичні статеві зв'язки з різними особами без почуттів, спрямовані на задоволення статевої активності клієнта в будь-якій формі¹⁴.

Соціологія та психологія проституцію відносить до одного з видів девіантної, аморальної поведінки. Так, аморальна поведінка – це поведінка, яка відхиляється від морально-етичних норм, безпосередньо загрожуючи благополуччю міжособистісних стосунків. Вона знаходиться на межі соціальних норм, розмиває і розширює межі норм, викликає напругу навколишніх людей. Це сукупність вчинків, що характеризуються негативним ставленням індивіда до етики і моралі, насамперед до загальнолюдських цінностей. Іноді аморальна поведінка, наприклад статева розбещеність, супроводжується зниженням моральних критеріїв у суспільстві загалом¹⁵.

Особливістю девіантної поведінки є те, що вона завдає реальної шкоди самій особі або оточенню¹⁶. Слід наголосити, що метою і призначенням права (як формально-визначеного, так і природного) є його соціальна корисність та суспільне благо.

У контексті зазначеного доцільно процитувати О. Костенка, який говорить про ідею протиприродності як коріння соціальних паталогій. «З принципу соціального натуралізму, – пише вчений, – випливає, що універсальним критерієм для діагностування соціальних паталогій є критерій протиприродності: усе те, що є протиприродним, є соціальною паталогією, тобто є злом»¹⁷.

Зважаючи на небезпеку, про яку йтиметься нижче, В. Черній пропонує при розробці нового Кодексу України про адміністративні правопорушення статтю 181-1 КпАП України (заняття проституцією) перенести до глави «Адміністративні правопорушення, що посягають на здоров'я, санітарно-епідеміологічне благополуччя і громадську моральність»¹⁸.

Необхідно передусім звернутися до досвіду тих країн, де проституцію було легалізовано. Так, згідно з результатами порівняльного дослідження, проведеного за замовленням Європейської комісії у 150 країнах, де проституція дозволена законом, випадків торгівлі людьми зафіксовано значно більше. Один з авторів дослідження професор Гейдельберзького університету Аксель Дреер пояснює це так: «Попит на секс-послуги в країнах, де проституція легалізована, набагато вищий, ніж там, де це заборонено. Відповідно більше там і повій. А серед них чимало і тих, хто знаходиться в цих країнах нелегально...». У Німеччині, де проституція легалізована, в 60 разів більше повій, ніж у Швеції, де цей вид діяльності заборонений. При цьому в Німеччині зареєстровано в 62 рази більше випадків торгівлі людьми, ніж у Швеції, хоча населення Швеції – вдесятеро менше»¹⁹.

У 2007 році мер Амстердама Йоб Кохен визнав, що легалізація була помилкою і заявив, що насильство в цій сфері все ще триває. У центрі міста надається надто багато сексуальних послуг, що притягає кримінал, зокрема, торгівлю людьми і сексуальну експлуатацію. В зв'язку з цим в Амстердамі закривається третина публічних будинків, що знаходяться в Кварталі червоних ліхтарів²⁰.

Повертаючись до згаданого законопроекту, слід зазначити, що у ньому було закладено положення про обов'язковий медичний огляд секспрацівниць. Однак безліч хвороб, які передаються статевим шляхом і якими можна інфекуватися навіть попри латекс презервативу, мають певний прихований період свого перебігу і їх неможливо виявити одразу. Окрім цього, психіка людини зазнає стресу, тому статистика фіксує у цих осіб депресивні стани, зловживання наркотичними та іншими засобами тощо.

Також проституція завдає нищівного удару моральним засадам суспільства і стосункам у сім'ї, адже подружня зрада ставатиме нормою, санкціонованою державою²¹.

Ці наслідки переконують, що легалізація проституції є ілюзією, так званим псевдовирішенням проблеми. Проституція не є природним явищем, адже тіло людини чи послуги, безпосередньо пов'язані з ним, не є предметом чи об'єктом ні цивільних, ні господарських, ні трудових правовідносин. Зокрема, предметом цивільних правовідносин є особисті немайнові відносини, об'єктом яких виступають нематеріальні блага, котрі не можна відділити від особи (честь, гідність, ділова репутація)²². Також зважаючи на те, що юридична наука метою права визнає його соціальну корисність, легалізація проституції як суспільно корисної норми є апіорі неможливою і юридично недолугою.

Причинами, які спонукають людину, як правило, жінку, обрати такий вид заробітку, є: неблагополучні сім'ї чи відсутність сім'ї; пристрасть до алкоголю, наркотичних і токсичних речовин, насильство у сім'ї; сексуальні домагання у дитячому віці з боку дорослих членів сім'ї; бажання стати матеріально незалежним від сім'ї; матеріальна скрута, безвихідь; насильницькі дії матері, що спонукають дівчинку зайнятися проституцією тощо²³. Тобто можна говорити про уразливий стан особи, котра в якості товару обирає власне тіло. Тому ті особи, які використовують такий стан для власного задоволення чи з метою незаконного заробітку, мають бути притягнуті до відповідальності. Відповідно держава не має права стати сутенером, що використовує вразливе становище своїх громадян, навіть з метою поповнення бюджету. Адже це суперечить статті 3 Конституції України, відповідно до якої «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність,

недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави».

Зокрема, у примітці 2 до ст.149 та в ст. 303 КК України, яка визначає покарання за торгівлю людьми з використанням уразливого стану, під уразливим станом запропоновано розуміти «зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин». Власне, проституція, як вказують наведені вище соціологічні дослідження, є наслідком збігу тяжких особистих, сімейних або інших обставин.

Отже, держава має перейматися не узаконенням тих явищ, що призводять до таких наслідків, а дбати про моральне, психологічне та економічне благополуччя людини, про захист її життя, здоров'я, честі та гідності.

Зокрема, 25 вересня 2019 року за участю міжнародних експертів відбувся круглий стіл, де обговорювалися питання протидії сексуальній експлуатації. Наголошувалося, що багато країн, які легалізували проституцію, зараз доходять висновку, що це не було ефективним і вони будуть запроваджувати «шведську модель».

Заступник посла Швеції, перший секретар посольства Луїз Морсінг розповіла, що уряд замовив декілька великих досліджень щодо підґрунтя насильства чоловіків проти жінок та сексуальної експлуатації в Швеції, в результаті яких було виявлено чіткий зв'язок між проституцією і насильством чоловіків щодо жінок. Виходячи з цього шведський парламент і уряд вирішили, що проституцію не можна легалізувати. Натомість з 1999 року в Швеції діє закон, яким заборонено купувати сексуальні послуги, однак не забороняється продаж таких послуг. За 20 років дії цього закону вулична проституція знизилася більш як удвічі.

Суть так званої шведської моделі полягає в криміналізації діяльності сутенерів та клієнтів проституції з одночасним ска-

суванням кримінальної та адміністративної відповідальності самих осіб, які надають секс-послуги. Це кардинально зміщує фокус уваги на покупців, що уможливує дієве скорочення попиту, який і створює підґрунтя для сексуальної експлуатації жінок, дівчат і хлопчиків з уразливих категорій населення. Зокрема, Європарламент рекомендує шведську модель як концепцію боротьби із сексуальною експлуатацією, проституцією та торгівлею людьми²⁴.

Таким чином, представлена модель має за мету: усунення, а не унормування девіантних моделей поведінки, якою є проституція; захист, а не покарання уразливих осіб, що стали заручниками складних обставин; шляхом покарання споживачів оплачуваних сексуальних послуг зменшення попиту на ці послуги, які перетворюють тіло людини і його природні властивості на товар, що принижує людські честь та гідність.

З огляду на зазначене очевидними є два протилежні підходи до цієї проблеми: 1) перший – ціннісно орієнтований на людину, її моральний та фізичний стан, загальний стан суспільної моралі, що має враховувати превентивні заходи, підвищення рівня економічного благополуччя населення, культури, боротьбу з корупцією тощо. Такий підхід базується на уявленні про людину як цінність, що наділена честю та гідністю, та на ідеї природного права, що має визначати зміст законодавства держави;

2) другий підхід полягає в легалізації проституції і є, на нашу думку, поверховим і спрощеним, позаяк не відповідає концепції правового закону і орієнтований не на усунення шкідливих наслідків для суспільства і людини, а на легалізацію джерела проблеми.

1. Проект Закону «Про регулювання проституції та діяльності секс-закладів» № 3139 від 18.09.2015 р. / Верховна Рада України: Офіційний веб-портал. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56559. 2. Крок до легалізації проституції? / Телекомпанія «Магнолія – ТВ». Прямий ефір від 06.03.2017 р. URL: <http://magnolia-tv.com/video/2017-03-06/u-ki-v-proishov-marsh-seks-prats-vnik-v-krok-do-legal-zats-prostitutits> <https://www.youtube.com/watch?v=9FjoiCNG9cU>. 3. Загальна декларація ООН з прав людини № 995_015 від 10.12.1948 р. / Верховна Рада України: Офіційний веб-портал. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. 4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права № 995_043 від 17.10.1973 р. / Верховна Рада України:

- Офіційний веб-портал. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
5. Конвенція про захист прав людини та основних свобод № 995_004, ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 / Верховна Рада України: Офіційний веб-портал. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Конвенції про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами № 995_162 від 02.12.1949 р. (приєднання відбулося 15.11.1954 р.) / Верховна Рада України: Офіційний веб-портал. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162.
7. Оборотов Ю. Н. Парадигма ценностно-нормативного понимания. *Правове життя сучасної України*: тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції 18-19 квітня 2008 року / Одеська національна юридична академія. Одеса: Фенікс, 2008. С. 5-6.
8. Коржанський М. Й. Право і закон. *Науковий вісник Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ*. 2003. № 3 (12). С. 52.
9. Кравець В. М. Природне право як ідея та ідеал позитивного права. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2009. Вип. 1. С. 36.
10. Бандура О. С. Деякі аспекти взаємного зв'язку цінностей та істини у праві. *Проблеми філософії права*. 2003. Т. 1. С. 113.
11. Сиренко В. Ф. Государство: демократическое, правовое, социальное (Очерки. Дискуссионные вопросы). Киев: Ин-т государства и права им. В. М. Корецкого НАН Украины, 2013. С. 101.
12. Львова О. Л. Критерії моральності і природності у сучасному праві творенні. *Альманах права: Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики*. 2019. Вип. 10. С. 168.
13. Рабинович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Вид. 10-е, доповнене. Львів: Край, 2008. С. 18-20.
14. Мінц М. О. Соціологія девіантної поведінки: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. С. 124-125.
15. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна робота». У 2 ч. Ч. 1. Київ: Нац. педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2016. С. 16-17.
16. Кікавішвілі М. В. Девіантна поведінка: поняття та ознаки. *Вісник Академії адвокатури України*. 2011. Вип. 3(22). С. 119.
17. Костенко О. М. Культура і закон – у протидії злу: монографія. Київ: Атіка, 2008. С. 28, 137.
18. Мінц М. О. Цит. праця. С. 189.
19. Вайц Виктор. Кто выиграл или проиграл от закона о легализации проституции в Германии (02.02.2012). URL: <https://www.dw.com/ru/%D0%BA%D1%82%D0%BE-8/a-15704551>.
20. Проституція в Європе. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5.
21. Легалізація проституції – за і против (Елена Шевченко, Елена Львова) / Черноморец ТВ от 24.09.2015 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=m4r5CdAOhr8&fbclid=IwAR3wc3VtKQui4dmSPhVtbPcmEpW-wVcqsRxBSybh8SoesI4hhL-zFUO4n8Y>.
22. Заїка Ю. О. Українське цивільне право: підручник. Київ: Істина, 2005. С. 3-4.
23. Мінц М. О. Цит. праця. С. 124-125.
24. Протидія сексуальній експлуатації: представлення переваг Шведської моделі: Круглий стіл (25.09.2019 р.); Укрінформ. URL: <https://www.youtube.com/>

watch?v=AmlcIIGK_fc&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3wc3VtKQui4dmSPHvTbPcmEpW-wVcqsRxBsybh8SoesI4hhL-zFUO4n8Y.

References

1. Proekt Zakonu «Pro rehuliuвання prostytutsii ta diialnosti seks-zakladiv» № 3139 vid 18.09.2015 r. / Verkhovna Rada Ukrainy: Ofitsiyni veb-portal. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56559.
2. U Kyievi proishov Marsh seks-pratsivnykiv. Krok do lehalizatsii prostytutsii? / Telekompaniia «Mahnoliia – TV». Priamyi efir vid 06.03.2017 r. URL: <http://magnolia-tv.com/video/2017-03-06/u-ki-v-proishov-marsh-seks-prats-vnik-v-krok-do-legal-zats-prostituts> <https://www.youtube.com/watch?v=9FjoiCNG9cU>.
3. Zahalna deklaratsiia OON z prav liudyny № 995_015 vid 10.12.1948 r. // Verkhovna Rada Ukrainy: Ofitsiyni veb-portal. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava № 995_043 vid 17.10.1973 r. / Verkhovna Rada Ukrainy: Ofitsiyni veb-portal. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
4. Konventsiia pro zakhyst prav liudyny ta osnovnykh svobod № 995_004, ratyfikovano Zakonom № 475/97-VR vid 17.07.97 / Verkhovna Rada Ukrainy: Ofitsiyni veb-portal. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
6. Konventsii pro borotbu z torhivleiu liudmy i z ekspluatatsiieiu prostytutsii tretimy osobamy № 995_162 vid 02.12.1949 r. (priednannia vidbulosia 15.11.1954 r.) / Verkhovna Rada Ukrainy: Ofitsiyni veb-portal. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162.
7. Oborotov Yu. N. Paradyhma tsenosnostno-normatyvnoho ponymanya. *Pravove zhyttia suchasnoi Ukrainy*: tezy dopovidei Vseukrainskoi naukovoii konferentsii 18-19 kvitnia 2008 roku / Odeska natsionalna yurydychna akademiia. Odesa: Feniks, 2008. S. 5-6.
8. Korzhanskiy M. Y. Pravo i zakon. *Naukovyi visnyk Yurydychnoi akademii Ministerstva vnutrishnikh sprav*. 2003. № 3 (12). S. 52.
9. Kravets V. M. Pryrodne pravo yak idea ta ideal pozytyvnoho prava. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*. Vyp. 1. 2009. S. 36.
10. Bandura O. S. Deiaki aspekty vzaiemnoho zviazku tsinnosti ta istyny u pravi. *Problemy filosofii prava*. T. 1. 2003. S. 113.
11. Syrenko V. F. Hosudarstvo: demokratycheskoe, pravovoe, sotsyalnoe (Ocherky. Diskussionnye voprosy). Kyiv: Yn-t hosudarstva y prava ym. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, 2013. S. 101.
12. Lvova O. L. Kryterii moralnosti i pryrodnosti u suchasnomu pravotvorenii. *Almanakh prava*. Pravovi monitorynh i pravova ekspertyza: pytannia teorii ta praktyky. Vyp. 10. 2019. S. 168.
13. Rabinovych P. M. Osnovy zahalnoi teorii prava ta derzhavy. Navch. posib. Vydannia 10-e, dopovnene. Lviv: Krai, 2008. S. 18-20.
14. Mints M. O. Sotsiolihiia deviantnoi povedinky. Navch. posibnyk. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly, 2009. S. 124-125.
15. Volnova L. M. Filofaktyka deviantnoi povedinky pidlitkiv: navch.-metod. posibnyk do spetskursu «Psykhologii deviantsii» dlia studentiv spetsialnosti «Sotsialna robota» u dvokh chastynakh. Ch. 1. Kyiv: Nats. pedahohichniy un-t im. M. P. Drahomanova, 2016. S. 16-17.
16. Kikavishvli M. V. Deviantna povedinka: poniattia ta oznaky. *Visnyk Akademii advokatury Ukrainy*. Vyp. 3(22). 2011. S. 119.
17. Kostenko O. M. Kultura i zakon – u protydii zlu: monohrafiia. Kyiv: Atika, 2008. S. 28, 137.
18. Mints M. O. Sotsiolihiia deviantnoi povedinky.

S. 189. **19.** Vaitis Vyktor. Kto vyihral uly proyhral ot zakona o lehalyzatsyyu prostytutsyy v Hermanyy (02.02.2012) // URL: <https://www.dw.com/ru/%D0%BA%D1%82%D0%BE-8/a-15704551> **20.** Prostytutsyya v Evrope // URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5. **21.** Lehalyzatsyya prostytutsyy – za y protyv (Elena Shevchenko, Elena Lvova) // Chernomorets TV of 24.09.2015 r. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=m4r5CdAOhr8&fbclid=IwAR3wc3VtKQui4dmSPhVtbPcmEpW-wVcqsRxBSybh8SoesI4hhL-zFUO4n8Y>. **22.** Zaika Yu. O. Ukrainske tsyvilne pravo: pidruchnyk. K. : Istyna, 2005. S. 3-4. **23.** Mints M. O. Sotsiolohiia deviantnoi povedinky. S. 124-125. **24.** Protydiia seksualnii ekspluatatsii: predstavlennia perevah Shvedskoi modeli: Kruhlyi stil (25.09.2019 r.); Ukrinform//URL:<https://www.youtube.com/watch?v=Am1cIIGKfc&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3wc3VtKQui4dmSPhVtbPcmEpW-wVcqsRxBSybh8SoesI4hhL-zFUO4n8Y>.

Lvova Olena. Legalization of prostitution (through the prism of legal law)

In the process of investigating the question of the legalization of prostitution, we aimed to answer two main interrelated questions: first, what criteria define the law as legal and what is relevant to human rights; and the second, which follows from the analysis of the first, what is the place of prostitution as a phenomenon in the legal field of Ukraine.

This problem has only recently become the subject of active legal discourse, for the most part, among public figures and human rights defenders, and is virtually absent among scholars. At the same time, it is emphasized that the phenomenon of prostitution is not only a legal problem, but also concerns the sphere of social, psychological, economic and so on. Therefore, to illuminate the objective state of the phenomenon and its consequences, we use the advances of sociology and psychology.

It is noted that international human rights standards stand for the protection of the honor and dignity of a person who makes it impossible for them to be humiliated. Thus, the Preamble to the Convention for the Suppression of Trafficking in Human Beings and the Exploitation of Prostitution by Third Persons states that prostitution and the evil that accompanies it, which is trafficking in human beings for the purpose of prostitution, are incompatible with the dignity and value of the human person and threaten the well-being human, family and society.

In the sociology of deviant behavior, prostitution is seen as a negative social phenomenon that turns a person's body into a commodity when it is thrown into the market as a thing, and is the subject of satisfying the buyer's sexual need and the source of the seller's profit.

It is noted that many countries that have legalized prostitution are now concluding that it has not been effective and has had negative consequences, and that they will introduce a «Swedish model». This dramatically shifts the focus of attention on buyers, allowing for an effective reduction in demand,

which creates the basis for the sexual exploitation of women, girls and boys from vulnerable populations. In particular, the European Parliament recommends the Swedish model as a concept for combating sexual exploitation, prostitution and trafficking.

Thus, this model aims at: eliminating, rather than normalizing, deviant behaviors such as prostitution; protection, not punishment of vulnerable persons who have been held hostage by difficult circumstances; by punishing consumers of paid sexual services by reducing the demand for it, which transforms the human body and its natural properties into a product that degrades human honor and dignity.

In conclusion, the author points to the existence of two opposite approaches to the problem of prostitution legalization: the first – value, human-oriented, his moral and physical condition, the general state of public morality, which must take into account preventive measures, increase the level of economic well-being of the population, culture, fight against corruption. and so on. Such an approach is based on the concept of man as a value endowed with honor and dignity, and on the idea of natural law, which should fill the content of state law; In our view, the second approach, which stands for the legalization of prostitution, is superficial and simplistic; it is focused not on the elimination of harmful consequences for society and man, but on the legalization of the source of problems, which, moreover, will bring profit to the state, despite negative experience of other countries.

Key words: law, legal law, human rights, prostitution, Swedish model.